

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת כי תשא

כי אנו בניך

מייד אחרי שחטאו ישראל בחטא העגל פנה ה' למשה באמירה נוקבת:

"וַיֹּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּךְ רֵד כִּי שָׁחַת עַמְּךָ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מִמִּצְרָיִם" (שמות לב, ז). ה' מתאר למשה את החטא הנורא, ומסיים: "וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי יֵיחָר אִפִּי בָהֶם וְאֶכְלֶם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל" (פס' י).

משה שומע את איום ההשמדה המרחף על העם ומתחנן לה':

"וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו ה' אֶ-לֵהֵיו וַיֹּאמֶר לָמָּה ה' יַחַרֶּה אִפְּךָ בְּעַמְּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרָיִם בְּכַח גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה" (פס' יא).

בין דברי ה' לדברי משה בולטים שני הבדלים מהותיים המעלים שתי שאלות:

א. של מי הוא עם ישראל, של משה ("כִּי שָׁחַת עַמְּךָ") או של ה' ("לָמָּה ה' יַחַרֶּה אִפְּךָ בְּעַמְּךָ")?

ב. האם עם ישראל הועלה ממצרים ("אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ") או הוצא ממצרים ("וְהוֹצֵאתָ")?

בשאלות אלו טמון כל עתידו של עם ישראל: האם הוא עמו של משה רבנו איש התורה, אשר העלה את בני ישראל ממצרים כדי שיעבדו את ה' – "שָׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי" (שמות ז, כו) – או שמא הוא עמו של ה' שהוציא אותו ממצרים מגודל אהבתו אליו ומתוך רצונו לגאול אותו מייסורי השעבוד?

אם עם ישראל הוא עמו של משה, והוא חוטא ומועל בתכלית יציאתו ממצרים – לכאורה אין לו זכות קיום חלילה. לעומת זאת, אם הוא עמו של ה', הרי שחיבורו לה' אינו ניתן להפרדה. שום חטא בעולם לא יוכל למחוק את היותו של עם ישראל עמו של הקב"ה, כשם שאב איננו יכול להתכחש לבנו.

ה' כאילו אומר למשה כי בני ישראל הם בחזקת בניו המאומצים, אך משה רבנו עונה לו: 'לא ולא, אלו הם בניך הטבעיים!'

ובאמת אנו גם וגם. בן מאומץ צריך להתאמץ כדי להיות ראוי לאהבה שמורעפת עליו, וה' מזכיר לנו שזו השאיפה, עלינו להיות זכאים לטובו. אבל גם אם עוד לא הוכחנו שאנו ראויים, הרינו בניו הטבעיים של הקב"ה, בני מלכים, ואין שום אפשרות לפגוע בזכות קיומו של בן המלך. ישראל, אף על פי שחטא, ישראל קדוש הוא – כי בניו אנו לה' אלוקינו.

שאל דוד בוצ'קו